

Skopa.
Ämbar.
Kast. Träff.
Pina.

AXEL ÅHMAN | BASTUTRONEN

ARVID MÖRNE | NOVELLER

Vinnarbidragen 2017

SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

Vinnarbidragen
i Arvid Mörne-tävlingen

2017

Skrifter utgivna av Svenska folkskolans vänner – volym 211
ISBN 978-952-7076-29-3
Layout: Rabbe Sandelin
Oy Nordprint Ab, Helsingfors 2017

Vinnarbidragen
i Arvid Mörne-tävlingen

2017

Arvid Mörne-tävlingen 2017

Första pris, 5000 euro, tilldelades **Déa Solin**, Malmö, för novellen ”som en tonårsfilm på netflix med 2 av 5 stjärnor i betyg”. Ett betyg som överträffas av hur berättarjaget närgånget rör sig i olika rum där stämningen ligger sked. Det är att vara berusad i rätt sällskap och ett flöde som andas kittlande i nacken. En driven text som sveper läsaren från fest till Oslo för att det är i rörelse man överlever.

Andra pris, 3 000 euro, gick till **Quyanh Tran**, Malmö, för novellen ”VHS”, som på ett inkännande sätt beskriver det mysterium som öppnar sig, bit för bit, då vuxenlivet sipprar in i tillvaron. Perspektiv och avstånd blir då grundläggande komponenter i det vemod och det skimmer som omger själva existensen.

Tredje pris, 2000 euro, tilldelades **Axel Åhman**, Helsingfors, för novellen ”Bastutronen” – en uppfriskande novell där både maskulinitet och språkpolitik kläs av i en allt hetare bastu. Det avklädda läget och de grovt tillyxade replikerna levereras i komiska kast som fräser till som på ett överhettat bastuaggregat.

Ett hedersomnämmande fick **Ida Kronholm**, Helsingfors, för novellen ”Jag är 25 år och expansiv”, en svampig text som gränslar kroppspolitik och konsumtion, fränt framfört genom att låta kvinnligt kroppsfett välla över alla breddar och blotta svulstiga begär.

Ett hedersomnämmande fick också **Julia Mäkkylä**, Åbo, för novellen ”Xiphophorus helleri”, som kombinerar realistiska antydningar med absurda dimensioner i en konsekvent hållen berättelse där akvarier, fiskar och tentakler blir metaforer för livets vedermödor – och gränslösa möjligheter.

Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Det finns två tävlingar: Arvid Mörne-tävlingen (för under 30-åringar) som instiftades 1986, och Solveig von Schoultz-tävlingen (för de som fyllt 30) som instiftades 2004. Vartannat år gäller tävlingarna dikter, vartannat år noveller.

I pris

som en tonårsfilm på netflix
med 2 av 5 stjärnor i betyg

Déa Solin

skäggig snubbe

det är efterfest hemma hos någon med en två meter hög porslinsgiraff i hallen och regnbågsfärgade ljusslingor över hela taket. vi äter falafel och dricker rysk champagne som någons morfar smugglat in i landet. någon försöker sätta på jazz, men någon annan skriker *ingen jävla jazz för i helvete*, så i stället slutar det med att vi lyssnar på julmusik trots att det är september.

jag sitter i famnen på en skäggig snubbe. vi skulle ta en cigg tillsammans, men det slutade med att han berättade hela sin livshistoria för mig och nu kommer vi oundvikligen också att hamna i säng tillsammans. jag vet inte hur snygg han är, men lampor går alltid att släcka.

all i want for christmas is you, skriker folk så högt och så falskt att man lika bra kunde ringa polisen själv så man räddar grannarna från besväret att göra det. någon dansar på soffbordet med en blomkrans runt sin hals och ett glas champagne i en hand. jag känner ett litet stygn av avundsjuka i min maggrop. när jag var fjorton år gammal grät jag mig till sömns över att jag trodde att jag aldrig skulle få ligga med någon, men nu är jag tjuogoett år gammal och har lärt mig att det alltid är roligare att dansa på bord.

ska vi ta en taxi hem? frågar snubben samtidigt som han slickar falafelsås av sina fingrar. *jag har numret till världens bästa taxichaffis*, ropar någon. *jag åkte hem från rosengård med honom en gång och taxituren tog typ bara sju minuter men vi satt och pratade på parkeringen i en kvart om hur han är kommunist och hatar ronald reagan och nämnde jag att han snortade kokain och frågade mig om jag ville ha?*

den kokainsnortande kommunisten jobbar dessvärre inte på fredagsnätter, men vi tar en annan taxi hem till mig. snubben bor tillfälligt hemma hos sin mamma eftersom ingen vill köpa hans konst. han skyller det på feminismen, *kvotering*, *du vet*, *ingen vill veta av*

heterosexuella vita män längre, men han visade mig några bilder på sin mobil och sanningen är att hans konst bara är skit.

jag bor i ett kollektiv på möllan tillsammans med ett par som har för vana att ha sex mot diskbänken, en tjej som oftast hänger i portugal och tre feta katter. min bästa vän maja sover oftast på en madrass i mitt rum också. hon brukar bjuda mig på veganska buffalo wings och utmana mig på rap battles. jag pluggar kreativt skrivande, så jag vinner dem oftast, men ingen kan anklaga henne för att inte göra tappra försök.

den skäggiga snubben hänglar upp mig mot en av väggarna i hissen. det är väldigt mycket saliv och tänder. jag kan inte låta bli att vara lite lättad när hissen plingar till för att signalera att vi nått sjätte våningen. en av våra katter kastar sig över oss i samma ögonblick som jag låser upp dörren. vid min sida blir snubben likblek, stammar någonting om att *du nämnde inte att du har katt*.

det är ingen katt, säger jag. *det är en demon från helvetets sjunde cirkel*. det visar sig tydligen inte vara ett så roligt skämt och snubben är tydligen dödligt allergisk mot katter, så han tar taxin hem till sig, medan jag dricker ett glas vatten och breder ut mig i hela min säng, slutet gott, allting gott, och så vidare.

porslinsgiraff

snällt om jag skulle kunna få den och sen drog jag snabbt som fan innan han hann nyktra till och ångra sig.

klockan nio nästa morgon vaknar jag av att det knackar på dörren. jag säger knackar på dörren, men det låter snarare som om någon försöker slå in dörren. jag sveper in mig i min kimono och ramlar genom lägenheten, har omkull både en förpackning med kattmat och en tavla med *var rädda om varandra* i broderad text. utanför dörren står maja med den två meter höga porslinsgiraffen.

innan du säger nåt, säger hon, så ja, jag stal den, men bara för att den är det finaste jag sett i hela mitt liv.

sådant kan man ju inte argumentera mot, så jag släpper in henne i lägenheten. porslinsgiraffen får stå i vardagsrummet bland våra cirka tusen växter. dem har vi också maja att tacka för. hon snodde dem av sitt ex för att hämnas på honom efter att han kastade ut henne från sin lägenhet i våras.

jag sätter igång en kanna kaffe medan maja sätter sig i vårt köksfönster för att röka. det är egentligen regel nummer tolv i vårt kollektiv, att inte röka inomhus, men inom en vecka efter att jag flyttade in hade jag fått bevittna varje regel brytas. vi droppar whisky i våra kaffekoppar, *en återställare om dagen är bra för magen, eller vad det är man brukar säga*, och medan vi dricker berättar maja traditionsenligt för mig om sina nattliga eskapader.

så jag sa åt honom att den här porslinsgiraffen, den ska jag ha, säger hon, och han bara så du tror inte att nån skulle märka om vi bara tar den och jag bara det är därför vi ska distrahera dem, dummer, så vi startade en liten eld, alltså inte en stor en, vi satte bara eld på lite tidningar, och när brandalarmet i huset gick och alla i grannskapet rusade ut på gården i, typ, morgonrockar passade vi på att sno den.

fy fan vad du ljuger, säger jag.

äh jag tänkte bara det var en bra historia, men om vi ska vara såna, så låg jag med snubben som bodde där och frågade honom riktigt, riktigt

fruktsex

jag och maja hänger på coffee square om dagarna. jag för att skriva, maja för att slippa vara ensam. det är som en sämre version av espresso house och de spelar alltid musik som låter som någonting man skulle kunna höra klockan fyra på natten på en finlandsfärja. det är mitt favoritcafé, mest för att min lärare sagt att alla trendmedvetna författare hänger där.

maja blev alltså dumpad i våras. eftersom hennes snubbe också råkade vara hennes chef, var det första hon gjorde att säga upp sig från jobbet. i två veckor låg hon på soffan i vårt kollektiv och grät och åt glass med sorgliga kärleksfilmer på repeat i bakgrunden. sedan tog hon sig vidare till nästa fas av sorg och stal alla de där växterna och kastade ut vår teve från balkongen. det var en tjockteve med fyra kanaler som tillhörde tjejen som hänger i portugal, men jag tror fortfarande inte att hon lagt märke till att den saknas. nu bor maja på golvet i mitt rum, dumpstrar mat och kollar på keeping up with the kardashians. *lever life*, helt enkelt, *och att man måste jobba, vad då, det är ju bara ett kapitalistiskt jävla påfund.*

personalen på coffee square låter henne hänga där fast hon aldrig köper någonting, kanske för att inga trendmedvetna författare faktiskt hänger där och det är bättre med gäster som aldrig köper någonting än inga gäster alls. jag försöker skriva svår poesi om livet som konstnärligt geni, men det pågår en demonstration ute på möllevångstorget som mest tycks gå ut på att folk slår högljutt på trummor, så det är lite svårt att koncentrera sig.

maja rullar varsin cigg åt oss och viftar med en framför mina ögon. när folk frågar mig om jag röker svarar jag *bara när jag festar eller har ångest*, men ärligt talat röker jag bara folk erbjuder cigg åt mig. jag är en *snål jävel*, som maja brukar säga, men å andra sidan vet jag inte om hon har någon som helst rätt att uttala sig om den saken.

ute på trottoaren snurrar jag upp min halsduk över mina kinder för att skydda dem från den kalla septemberluften och hetsröker min cigg. i bakgrunden ropar demonstranterna högt i kör på något främmande språk. *så, ikväll*, säger maja, *det är spelning på plan b som en skön tjej jag snackade med på festen igår tipsade om. vi borde dra dit.*

jag känner att jag lika bra kan göra någonting vettigt med mitt liv i stället för att sätta mer energi på min författarkarriär som ändå går ganska käpprätt rakt åt helvete, så vi traskar hemåt för att laga curry. i vårt kök sitter nikodemus och bladdrar i en rosa bok vid namn *drömsex*. hans ansikte spricker upp i ett leende som visar alla hans tänder när han får syn på oss, *den här boken, hör ni, den är ett sånt jävla mästerverk, det är inte klokt*, och han håller upp ett uppslag med en karta på en fitta, *träd in genom labiala porten till vaginala volten för att hitta skatten, g-punkten!*

vad i helvete gör du här, nikodemus? undrar maja.

er rumskompis släppte in mig, han deprimerade snubben i grå joggingbyxor, säger nikodemus. *bjöd mig på kaffe och prinsesstårta och allt.*

nikodemus är typ trettiofem år gammal med ett ohälsosamt intresse för konspirationsteorier och en självförsörjande bondgård utanför lund som han köpt för pengar han tjänat på att sälja diverse olagliga substitut. han brukade sälja gräs åt oss, men sedan blev vi vänner och han *säljer inte sån skit åt vänner*, så nu ger han det gratis åt oss i stället. eftersom han inte vill att regeringen ska kunna hålla koll på honom äger han ingen mobil, så han dyker alltid upp utan förvarning, vilket är en rolig överraskning ibland och ganska så jävla irriterande ibland.

jag börjar hacka grönsaker medan maja slår sig ner vid köksbordet tillsammans med honom. *det finns ett kapitel om fikon i den här boken som är det mest lysande jag läst under alla mina dar på den här jorden*, säger nikodemus samtidigt som han bladdrar i *drömsex*. *sanna mina ord, det här är äkta litteratur, det.*

jag hade en honungsmelon en gång, säger maja, *och skar upp den på hälften, liksom, innan jag skar ut en skiva från mitten, och sen petade jag bort alla frön så det blev ett hål och sög av mitt ex medan jag drog honungsmelonen över hans kuk. han sa det kändes precis som ...*

som fucked up shit, maja, säger jag samtidigt som jag håller över hackad lök från skärbrädet till vår stekpanna.

dålig stämning

plan b ligger i en källare på malmös sunkigaste gata. ironiskt nog ligger pågens fabrik i samma kvarter så att det alltid doftar nybakat bröd där. höga som hus köper vi varsin öl och slår oss ner på lådorna som står utplacerade på golvet i stället för stolar. på scenen plinkar en snubbe på ett instrument som ser ut som en missformad gitarr medan en youtubevideo med psykedeliska mönster står på i bakgrunden.

jag ligger med huvudet i majas famn. hon stryker lugnt mitt hår. vi pratar om att starta en bar där vi bara ska servera tequila med konstiga substitut för salt och lime. maja föreslår lökpulver och soltorkade tomater. *det skulle säkert gå hem bland alla jävla hipsters i den här stan.*

eftersom det sägs vara viktigt att ha mål i sitt liv har maja ägnat de senaste månaderna åt att ligga med alla som jobbar på plan b. sedan visade det sig att hon hade klamydia som hon smittat allihopa med, också, så det blir alltid lite dålig stämning när vi dyker upp där.

för att se det från den positiva sidan blev det åtminstone en bra historia för majas svarta bok, som hon skriver om alla hon legat med i. den boken är bättre än all svår poesi om livet som konstnärligt geni. hade svenska akademien fått tag på den, hade maja blivit första opublicerade författaren som vunnit nobelpriset i litteratur.

gitarrsnubben går av scenen och i stället tar två indiska systrar som spelar mandolin över den. det är mycket meditativt. nikodemus berättar om en gång när han trippade när han upplevde sin egen födelse. *jag kunde liksom känna livmodern runt mig och navelsträngen i min mun och hur jag rycktes ut därifrån och skrek och det var blod överallt. ni vet, när man föds så utsöndrar ens hjärna faktiskt dmt, så alla bebisar trippar när de föds, annars hade det fan traumatiserat en för resten av ens liv.*

plötsligt slutar maja stryka mig över håret. när jag öppnar mina ögon förstår jag varför. några meter bort har hennes ex och en annan tjej slagit sig ner. han har armen om henne och de skrattar åt

någonting. jag visste väl att hon var en liten subba, säger maja. lita aldrig på tjejer som ger dig tamponger när du behöver det, det är vad jag alltid brukar säga.

både jag och nikodemus stirrar oförståeligt på maja.

hon ser ut som en sämre version av mig, eller hur? säger hon.

en sak som är bra att lära sig här i livet: när människor vill att man talar om sanningen för dem och när de vill att man talar om det som de vill höra för dem. *som en vaxdocka på madame tussauds som ska föreställa dig men ingen ens vill ta bilder med för att det är en så dålig kopia*, säger jag.

jag behöver en cigg, förkunnar maja högljutt och reser sig sedan. på vägen ut passar hon på att hålla sitt glas med öl över sitt ex.

kærlighed

det var ju lite dumt gjort av mig, säger maja där hon ligger i min säng och låter mig skeda henne till sömns. *nu vet han ju att jag fortfarande bryr mig.*

sov nu, maja, säger jag.

hon drar upp sina ben mot sin bröstorg och ligger sedan där i fosterställning i mina armar. hon doftar rök och billig deoderant och hennes andetag är lätta som en kattunges. hon är det finaste jag vet.

svriges nästa mästerkock

jag och maja gör lyxfrukost med rågbröd (11:95 från ica), ost (snodd från coffee squares frukostbuffé) och färskpressad apelsinjuice (dumpstrad). vi äter framför ett avsnitt av keeping up with the kardashians och pratar om vad vi ska hitta på nästa helg. vi har tre alternativ:

1. hänga på grand, som vanligt. plus: det är ett säkert kort, det är oftast roligt, och bara man går dit innan elva med en fickplunta i trosorna kostar det inte ett enda öra. minus: vi har hängt där varenda helg senaste århundradet.
2. åka till köpenhamn för att gå på svartklubb. plus: vi kunde ta e, det är oförutsägbart, och framför allt pratar folk danska så man inte förstår någonting av vad de säger och slipper vara social. minus: ingen av oss har egentligen råd, men å andra sidan brukar femtioåriga danskar på tinder oftast vara villiga att sätta ut några hundra kronor på tågbiljetter åt en om de tror att de ska få ligga.
3. fråga runt efter hemmafester. plus: det är oftast roligast och man kan hitta porslinsgiraffer att sno. minus: det krävs en ansträngning för att hitta en hemmafest med bra dansgolv och folk förväntar sig att man ska vilja småprata om, typ, vad de ger för orsak till tåg förseningar om någon tagit självmord genom att kasta sig på tågspåret, medan man sitter och tänker att man önskar det var man själv som hade kastat sig på det där tågspåret så man skulle slippa ha konversationen.

vi kommer fram till att det är bra att vi har en vecka på oss att bestäm oss, även om jag är rätt säker på att vi båda redan vet att vi kommer att hamna på grand. maja rullar en holk med lite av det gräs som nikodemus lämnade efter sig och vi röker den i köksfönstret. jag drar halsbloss som får mig att hosta, men glömmer allt om det när

ruset sveper över mig.

med en katt i famnen slår jag mig ner framför min dator för att skriva. en gång sa en snubbe i min klass åt mig att jag borde skriva om annat än sex och droger för att *vem som helst kan skriva om det, du är för bra för det*. jag höll med honom och gick hem och skrev en dikt om varför vi borde införa medborgarlön samtidigt som jag onanerade med en flaska whisky bredvid min säng att ta en klunk från nu som då. på nästa textseminarium kallade samma snubbe min dikt om medborgarlön för *jävla kommunistpropaganda*. somliga personer går sannerligen aldrig att tillfredsställa.

det pratas mycket om att man måste se på skrivandet som ett jobb i min klass. *visst kan man bara skriva poesi på servetter när man känner sig inspirerad och sedan posta det på facebook men då blir det ju sällan faktiskt bra* och man ska redigera hit och dit och *man tar väl för helvete inte lån från csn på tvåhundrausen för att skriva bara för att det är kul*. jag tänker mest på skrivandet som att laga mat. vad spelar det egentligen för roll hur man gör det så länge det smakar gott. man måste ändå ha det för att överleva.

sms

maja: Hey Yo! ska vi dra till oslo på helgen? min kompis bor där, vi kan crasha hoss henne.

jag: jag visste inte att du hade andra vänner än mig

maja: lol

jag: hur som helst så har jag nog inte råd

maja: det blir en jävlig long buss tur om du kommer med, men kostar inte mycket

jag: vad då, hur lång tid tar det?

maja: du kommer inte at tro det. men typ 8 timmar :DDDDDD

jag: ska vi åka buss i åtta timmar????

maja: jag kna ta med porceline girraffen till sällskap

jag: fair enough

maja: så är du på?

jag: sure

maja: vilken tur för jag har redan köpt biljetterna

fittsaft och riktigt dåligt weed

efter att ha hängt i samma buss i sju timmar vill man inte särskilt mycket annat än köpa bussen för att bränna upp den. alla andra i bussen hatar oss utan tvekan dessutom för hur vi inte hållit käft en enda sekund sedan vi steg på den. *vi är som två detektiver i en teveserie som konstant gnabbas med varandra men ändå tvingas dra ut på äventyr och lösa mysterier ihop*, enligt maja, *eller som ett gammalt gift par.*

vem är den här människan vi ska sova hos egentligen? frågar jag maja mellan två klunkar från vår flaska bananlikör. eller, tja, min roomies, men finders keepers, eller vad det är man säger.

jag har inte träffat henne på typ ett år, men hon jobbade på samma ställe som mig ett tag i våras, säger maja. *jävligt rolig tjej, jag lovar. jag har bara en sån känsla, du vet, av att ni två skulle komma bra överens.*

och du är säker på att det är okej att jag bakar på? frågar jag.

maja säger ingenting, pekar bara ut genom fönstret, där norge glittrar i mörkret som fallit över världen medan vi åkt buss. *fucking oslo, baby! nu kan vi låtsas att vi lever i en episod av skam. har du riktigt tur träffar du kanske the love of your life också. en skikkelig hyggelig gutt, det vore nåt det, va? som kan lära dig snakke norsk?*

finns det en sak jag borde ha lärt mig vid det här laget, är det att majas planer oftast är dåliga. nej, det är för snällt uttryckt. hennes planer är oftast katastrofalt och urbota urusla. jag kan se det på maja, också, att hon fattar, när människan vi ska sova hos möter upp oss på busstationen. alexandra, presenterar hon sig som. hon stinker av fittsaft och riktigt dåligt weed och skrattar när maja frågar henne om hennes lägenhet ligger i närheten.

men det är lugnt, det tar typ bara fyrtiofem minuter med tunnelbanan, sista stationen på gröna linjen, säger hon.

jag och maja utbyter blickar med varandra medan alexandra fortsätter prata om hur hon städat hela eftermiddagen så att jag ska

kunna sova på golvet. vi stiger i alla fall på tunnelbanan med henne, för vad skulle vi annars göra. i samma ögonblick som dörrarna glider igen frågar alexandra om hon ska fixa lite weed åt oss. *eller någonting starkare, kanske? jag kan fixa vad ni än vill ha.*

min mamma lärde mig att säga nej till droger, säger jag.

sista stationen på gröna linjen är en plats som gud övergett. att påstå att alexandra bor i en lägenhet är detsamma som att påstå att stockholm har bättre falafel än malmö. hon delar toalett och kök med en snubbe som spelar tysk rap på högsta volym i rummet bredvid hennes. det första man lägger märke till när man stiger in genom dörren till hennes rum är att den som bor där har gett upp helt och hållet. det ser ut som om någon tömt en container med sopor på allt sitt innehåll och kastat ut det i rummet tillsammans med en imponerande samling halvtomma flaskor med sprit. och visst att alla inte har bra smak på inredning, men det är också sju lager smuts ingrodda överallt, som på biologielektionerna i gymnasiet när folk gjorde experiment med bakterieodlingar. till och med väggarna är missfärgade av cigaretterna som alexandra röker inne i rummet utan att ens öppna fönstret.

jag har sovit på golv förut, men inget som går att jämföra med det här. att lägga sig ner bland fläckarna som påminner oroväckande mycket om blod och sperma kräver lika mycket mod som det kräver att hoppa från den fem meter höga trampolinen på hylliebadet. hade det inte varit så kallt utomhus hade jag faktiskt hellre sovit på gatan. min enda tröst är att jag åtminstone inte behöver dela säng med alexandra. man ser inget annat än mörker i majas blick när man tittar in i hennes ögon där hon ligger i sängen.

jag kollar bussbolagets hemsida på min mobil, men det finns inga biljetter hem förrän om fyra dagar.

camel blue

i vår situation har man två alternativ:

1. acceptera sitt öde.
2. fly från sunkträsket fort som satan innan lukten av sunkfitta lagt sig i alla porer av ens hud så man aldrig kommer bli av med den.

vi väljer det sistnämnda, packar ihop all vår skit och drar till mcdonald's. vi försöker tvätta av oss så gott det går på toaletterna men utan några särskilt imponerande resultat. en barnfamilj sätter sig vid bordet bredvid vårt men reser sig igen tjugo sekunder senare och flyttar till andra sidan restaurangen.

vi har inte med oss fler cigg än ett paket camel blue, vilket vi inser var dåligt planerat efter att ha bekantat oss med priserna i oslo. för att slippa lägga ut hundraåttio kronor på cigg väljer vi våra tillfällen att röka med omsorg. sittande bredvid en skridskobana mitt i centrum delar vi på en cigg som förmodligen är värd mer än alexandra betalar i hyra i månaden.

ser du snubben där borta? säger maja med ett pekfinger riktat mot en skäggig snubbe som åker runt i cirklar på isen. *jag svär, han har varit med i militären och ligger vaken med mardrömmar varenda natt.*

kvinnan med röd halsduk, säger jag, hon har jobbat som bartender i fyra år för att tjäna ihop tillräckligt med pengar för att kunna flytta till oslo och tar statistroller i indiefilmer medan hon väntar på att bli upptäckt så hon kan försörja sig som skådespelare. men nu har hon precis fått reda på att det inte går att få tag på billiga cigg här och överväger att flytta härifrån.

kanske det, säger maja, eller så har det någonting med sunkfittan att göra.

på väg tillbaka hem till mcdonald's får maja ett ryck och drar

med mig in till en pianobar som ligger tvärsöver gatan. *ett piano har svarta och vita tangenter, du vet*, säger hon, och någonting om hur hon lyssnade på black and white av michael jackson och vi måste gå in så att folk inte ska tro att vi är rasister.

baren är inredd med mörkt trä och vinröd sammet. det doftar rökelse och ljuset från lamporna är dunkelt. vi dricker gin och tonics medan en snubbe med glasögon spelar lågmält på barens piano. han ser ledsen och smutsig ut. eller bara som vilken hipster som helst.

jag tror min moster bor i oslo, förresten, säger maja medan vi delar på vår sista cigg utanför pianobaren. *vi kanske skulle kunna sova hos henne.*

jag tittar bara på henne.

jag har inte träffat henne på fyra år, säger hon samtidigt som hon sträcker sig efter sin mobil från en av sina jackfickor, *men vad fan, jag byr hellre än bil att sova i än sover hos alexandra en natt till.*

ragnheiður

ragnheiður bor på tio minuters gångavstånd från oslos centralstation. *på samma gata som noora i skam*, talar hon om för oss på en blandning mellan svenska, norska och isländska, och kramar oss som om hon hade väntat på vårt besök i veckor, inte som om vi vore två främmande ungdomar dränkta i en distinkt doft av sunkfitta. *så, vad i all världen har ni två varit med om?*

tillräckligt mycket för att förtjäna en dusch, säger maja.

golvet i ragnheiðurs dusch är fullt av porslinsblommor och konstnärliga handduksställningar som hon plockar bort så vi ska kunna tvätta av oss, *man måste ju ha dekorationer överallt*, och så berättar hon om hur hon varit på maskeradbäl i polen över helgen tillsammans med sin trophy lover.

jag duschar först medan maja småpratar med ragnheiður. det enda som kan jämföras med känslan av hur vattnet sköljer bort all smuts från min hud är känslan av att ta en cigg efter sex. hade det inte varit för att jag inte vill att maja ska behöva vara smutsig en sekund längre än nödvändigt hade jag stannat i duschen resten av kvällen.

ute i vardagsrummet står en bricka med ost och kex framdukad. ragnheiður uppmuntrar mig att ta för mig samtidigt som hon håller upp ett glas rött vin åt mig. jag svär på att jag ska gå till st edmund's church runt hörnet för att tacka gud för att ragnheiður existerar så fort jag vaknar nästa morgon.

så, majas kompis, tror du hon sålde? frågar ragnheiður efter att ha avslutat en historia om den hundrafemtio år gamla, handgjorda kristallkronan som hänger i taket.

sålde broderier på etsy? försöker jag.

jag tänkte mer på droger, säger ragnheiður med bekymrad min. *eller kanske sig själv?*

jag tittar ner i mitt vinglas. *mycket möjligt, det är mycket möjligt.*

småberusade på vinet somnar jag och maja i varandras armar med ragnheiðurs katt i fotänden av vår säng. och jag tänker att den dagen jag skriver en film om oslo, kommer den lätt att få fem av fem stjärnor i betyg på netflix. men den skulle säkert få dåliga betyg på våra text-samtal eftersom den saknar klar riktning och dramatisk kurva. äh. jag pluggar ändå bara kreativt skrivande för att lära maja stava. och för att vinna våra rap battles, så klart.

II pris

VHS

Quynh Tran

När mamma ännu jobbade på tvätteriet brukade vi handla grönsaker på torgmarknaden som dök upp och försvann med sommaren. Vid vissa tillfällen, särskilt när det var lagom varmt, begav sig alla i vår lilla stad plötsligt ut för att handla. Mitt första minne av farbror Cường var från en av de där lagom varma dagarna.

Han gjorde inte som de andra. Han slet av påsen från rullen och öppnade den i samma rörelse och utan att behöva slicka på sina fingrar, som de andra försäljarna gjorde, var han redo att fylla den med det vi behövde: tre sötpotatisar, ett blomkålshuvud, en purjolök. Vanligtvis brukade det gå fort. Mamma visste alltid exakt vad hon ville ha och pratade aldrig med främlingar, hon förbjöd till och med mig och Đai att göra det. Kanske var farbror Cường inte som andra främlingar, eller så var han inte någon främling alls, för den här gången dröjde vi kvar. Jag kommer inte ihåg vad de pratade om den dagen. Jag minns bara de andra mammorna som tålmodigt väntade på att konversationen skulle ta slut, och att jag ville be om ursäkt till den äldre damen som gav upp sin plats i kön och gick till ett annat stånd, men att det enda jag förmådde göra var att dra mamma i armen och att hon slog undan mig som man slår undan en fluga. Då och då skymtade farbror Cường fram bakom högen med pumpor och morötter. Hade jag sett honom förut? Var det en arbetskamrat till mamma? En släkting? Granne? Hon hade handlat färdigt men stod ändå kvar. Deras samtal försvann i surret av utrop och mynt och sedlar som bytte ägare och det blev allt trängre runt omkring mig. Jag hade svårt att stå stadigt. De som stod närmast tryckte sig fram jämsides oss och försökte få kontakt med farbror Cường, som var fullkomligt onäbar. Han var någon annanstans. Då tog mamma äntligen avsked. Hon log mot farbror Cường och vände sig sedan långsamt mot mig. Jag såg lättnaden i de andra mammornas ansikten, hur deras sträva läppar återigen blev mjuka och deras blickar förflyttades från min mamma till farbror Cường's grönsaker. "Vad kan jag hjälpa dig med?" frågade han nästa kund. Naturligt, professionellt, som om ingenting hade hänt.

Mamma tog min hand igen. "Är du hungrig?" frågade hon och jag tänkte på sötpotatissoppan och fisksåsen och det vattnades i min mun.

Med lätta steg banade hon väg, vi tryckte oss förbi folkmassan och skyndade hem till lägenheten. I min högra hand höll jag en genomskinlig plastpåse fylld med skinande, röda paprikor som sedan sakta skulle mögla bort i vårt kylskåp.

*

Mamma var på tvätteriet varje dag, ibland till långt in på kvällen. När hon kom hem brukade hon koka en hel kastrull soppa som hon ställde in i kylskåpet efter att jag och Đai hade gått och lagt oss. Vissa kvällar, när jag hade svårt att sova, kunde jag trösta mig med att mäta hennes kärlek i ljudlöshet. Hur lång tid tog hon på sig att vrida om nyckeln, öppna och stänga ytterdörren för att inte väcka mig? Hur tyst kunde hon skölja och hacka en purjolök? En kväll fick jag infallet att överraska henne. Jag låg en lång stund i väntan på den rätta signalen och så fort jag hörde ljudet av hissen studsade jag upp ur sängen och gick och ställde mig på tröskeln till köket. Ingen annan rörde sig i trapphuset den här tiden på dygnet, jag visste att det var hon. Hon skulle se mig direkt. Det var mycket kallare i köket än under täcket och där stod jag i bara kalsongerna. Jag skakade av kyla och fnittrade av förväntan. Jag skulle slå henne med häpnad!

Efteråt, när jag hade gått in och lagt mig igen, längtade jag fortfarande efter att få omfamna henne. Jag hade legat i min säng och väntat i flera timmar! Men nu fanns någonting annat också där. Min längtan fick trängas med någonting nytt, och det nya jagade upp mig. Jag låg klarvaken. Hon hade kommit hem som en inbrottstjuv. Nycklarna, dörrhandtaget, tidningen i brevinkastet, allt som gick att dämpa hade hon dämpat. När ljuset i trappgången spred sig till köket och hon fick syn på mig smällde hon igen dörren, sköt upp axlarna, slog ut med armarna och väste som en kinesisk kobra.

Jag började i skolan och mamma tog ledigt allt oftare. Det var bara någonting som hände, jag lade knappt märke till det. I ett skede jobbade hon bara på helgerna och efter ett tag gick hon inte till tvätteriet alls. Chefen hade slutat ringa. "Du behöver inte komma mer"

hade han sagt. ”Alla har tvättmaskin hemma nu för tiden.” Efter det gick mamma knappt utanför dörren. Jag hade inga ord, jag var bara ett barn, men jag hade ögon att se med, och de såg mamma blekna bort i tomrummet som uppstod. Fårorna trängde djupare kring näsan som brukade stryka längs mina tinningar och fånga in min doft. Hon var inte längre bunden till något och kunde göra vad hon ville, men kanske förlorar friheten sitt värde när man står inför oceaner av tid och tillvaron ter sig som en orubblig, formlös gyttja. Sängen blev hennes borg. Därifrån betraktade hon världen.

*

Det började med att hon flyttade in tvn, som hade stått i vardagsrummet så länge jag kunde minnas, i sitt sovrum. Hur det hade gått till var ett mysterium för varken jag eller Ðại hade hjälpt henne och den vägde mer än vad hennes knotiga händer ens skulle kunna rubba. En morgon var den bara borta. Förvånad hade jag gått in på hennes rum och sett henne ligga i sin säng med blicken fixerad på tvn som stod mitt på golvet bara ett par meter från sängkanten. Mellan sängen och tvn låg videobandspelaren inkopplad. Under de följande veckorna, kanske månaderna, hade jag svårt att förstå hur någonting som aldrig hade funnits i våra liv plötsligt kunde vara så stort. Jag hade aldrig sett henne bemöda sig med att titta på en hel film i sträck, om det gick någon på tv bytte hon alltid kanal eller stängde av efter en stund, och nu var det allt hon gjorde. När hon inte såg på film pratade hon om film och när hon inte pratade om film såg hon på film. Videobandspelaren, som hade legat orörd i källaren i flera år, hade kommit till användning. Där stod den på mammas golv, svart som olja, ren och blank i all sin prakt.

Till en början fick jag och Ðại gå till videobutiken och hyra filmerna mamma ville se. Första gången var ett äventyr. Så många färger! Vilken doft! Jag lärde mig snabbt att tycka om den fräna lukten av plast som mötte en så fort man kom innanför dörren. Kassetterna låg prydligt uppradade i den ena hyllan efter den andra och de verkade

aldrig ta slut. Det var som att vara i ett bibliotek men med videokassetter i tjusiga omslag i stället för böcker och tidningar. Och här fick man prata! Och skratta! Ðại ropade mitt namn från ett avskilt hörn, det måste ha varit K-18-avdelningen, och höll upp en kassett med en nästan helt naken kvinna på omslaget. Jag skrattade till och vände bort blicken. Vi gick runt i butiken i en hel timme, och hela tiden kände jag en intensiv, salt smak i gommen som vägrade försvinna hur mycket jag än svalde.

Med tiden lärde vi oss att hoppa över drama-, action-, komedi-, skräck-, thriller- och dokumentärhyllorna då dubbade filmer aldrig fanns att hitta där. Det var avdelningen för utländsk film och den intilliggande klassikerhyllan som gällde. Nyhetens behag höll inte särskilt länge – butiken hade bara sju filmer som mamma kunde förstå, och efter två månader insåg även hon att det inte var någon idé för oss att gå dit för att se ifall någon ny hade dykt upp. Efter att mamma hade gått igenom de sju filmerna menade Ðại att det kanske inte spelade så stor roll om hon förstod vad skådespelarna sade eller inte, så vi försökte två gånger, först med ett modernt, storslaget amerikanskt kärleksdrama och sedan en fransk klassiker från 60-talet, båda med svensk text, men båda gångerna stängde hon av efter öppningsscenen.

I en annan värld hade detta kunnat vara slutet på mammas film-skådande. Det var dyrt att hyra film, och även om man kunde säga att mamma var beroende, nästintill besatt av dessa inspelade öden, var hon fortfarande förständig nog att inse att hushållet hade andra utgifter som måste prioriteras. Då råkade det sig att fru Linh, som hon hade jobbat med på tvätteriet, skulle åka till Hongkong för att fira sin systers bröllop, och hon kom tillbaka med fyra helt oanvända, inplastade kassetter som hon körde hem till oss direkt från flygplatsen. Tre av dem hade inte syns till i videobutiken och var helt nya för oss, den fjärde hade mamma bett oss hyra om tre gånger. Efter att ha sett den första gången hade hon omedelbart spolat tillbaka och börjat om från början. Det var också den hon rev av plasten på först av alla när fru Linh hade tackat för sig och åkt hem. I stället för det stora klistermärket med videobutikens logotyp på såg man regissörens namn och

titeln tryckt i versaler: Edward Yang – A BRIGHTER SUMMER DAY. Nu ägde hon den. Jag satt lutad mot hennes säng. Ingen av oss sade ett ord, men när filmen startade visste vi båda vad som väntade.

Xiao Si'r, 14 år, blir utskälld av rektorn inför sin pappa under ett kvartsamtal och får besked om att han har blivit förflyttad till en vanryktad skola på grund av sina betyg. Han är inte medlem i något av de två ungdomsgängerna men verkar ändå vara inblandad i allt. Han försvarar andra, andra försvarar honom. Till en början är det inte mer än en oskyldig lek där reviren försiktigt tas i anspråk. Vi får mest se dem spela basket i en dammig gymnastiksal upplyst av en morgonsol som måste ha trängt igenom ett tjockt lager dimma. Eller så var det konstgjort. Mamma påstod att man med hjälp av silhuetter och reflektioner kunde skapa exakt det skenet man önskade sig. Under nattscenerna spände jag mig så fort knivbladen blänker till. Xiao Si'r förälskar sig i Ming, som är tillsammans med en av gängens ledare, och till slut är han så kär och omständigheterna så oundvikliga att han sticker ner henne på öppen gata; det första ungdomsmordet i Taiwans historia. Xiao Si'r hamnar i fängelse. Även om jag önskade att han och Ming skulle få leva vidare som förut, för evigt sittande på de grova rötterna under ett gigantiskt bomullsträd, blyga men hänfödda av varandras sällskap, var det Cat jag brydde mig mest om. Cat är Xiao Si'rs yngre kompis, en liten pojke med putande läppar och besvärad uppsyn. Kanske vet han att det hans vänner sysselsätter sig med inte är något för honom, även om han deltar. I en scen övar han på boxning, i en annan utrustar han sig med en stor köttkniv och beger sig ut i natten, men det han egentligen vill göra är att uppträda med sitt band. När han sitter hemma och transkriberar Elvislåtar med hjälp av grammfonen är hans ängsliga blick som bortblåst och jag kunde slappna av. I slutscenen, när han hälsar på Xiao Si'r i fängelset, hör man Cat sjunga, och jag hade kunnat sjunga med för nu kunde jag texten utantill:

Are you lonesome tonight?
Do you miss me tonight?
Are you sorry we drifted apart?

Does your memory stray
To a brighter summer day
When I kissed you and called you sweetheart?

Mamma lärde mig allt om film. När du berättar om en film till någon ska du inte återge så mycket av handlingen, det är stämningen som är det viktiga. Färgerna, skuggorna, ljudbilden, vad får det dig att känna? Det tekniska är viktigt men det hänger inte på det. Det är känslorna man vill få fatt i, och bara de allra bästa regissörerna vet hur man bär sig åt. "Vad gör den här scenen med dig?" hade hon frågat efter att Xiao Si'r, Cat och tre av deras vänner hade konfronterat några rivaler, som hade flytt fältet. Jag sade ingenting, jag kanske var rädd och mamma måste ha märkt det för hon hjälpte mig: "Du behöver inte säga nåt. Jag ser det på dig, du har en fallenhet för det här." Jag fick lust att springa runt hela kvarteret, hoppa upp i hennes famn, brista ut i skratt, men kunde inte visa någonting, göra någonting, förutom att hålla blicken fastnaglad på tvn. Jag var så stolt! Tack vare Cat höll jag mig skärpt. Han var den enda i min ålder och bar samma kläder som jag kunde ha på mig på sommaren: vit, kortärmad linneskjorta och shorts som slutade precis ovanför knäna.

Vårt hem blev sig aldrig likt. Kaffedoften som brukade framträda tydligt varje morgon innan mammas arbetspass var borta sedan länge och askfatet låg i ett hörn på middagsbordet, tomt och skinande rent. Mamma hade slutat röka, vi samlades inte längre för att äta mat tillsammans och Đai var ute allt oftare. Han såg några filmer med oss men tröttnade snabbt, och ända sedan mamma vägrade pausa en film för att låta honom se en fotbollsmatch hade han varit frånvarande. Han kom och gick som han ville, fast en gång kom han hem mitt i natten trots att han skulle till skolan nästa dag. Jag väcktes av röster i tamburen och plötsligt – smack. Det vassa ljudet skar i mig för ett

ögonblick, tills jag insåg att mamma hade gett honom en örfil. Allting blev tyst. Đai smög in i mörkret i vårt rum. Han hade ytterkläderna på och jag kände spritlukten direkt. Den satans jäveln. Hur hade han mage.

Jag glömde bort att mamma någonsin hade varit en annan person än den hon hade blivit, och jag glömde nog också bort vem jag själv hade varit. Jag såg inte längre på barnprogrammen som gick på tv. ”Du lär dig inget av sånt” hade mamma sagt och jag visste att hon hade rätt, att de som aldrig hade lagt ner sin själ i någonting inte heller förstod vad som verkligen betydde någonting här i världen.

*

Det blev sommar igen. Skolgårdarna tömdes och till och med vaktmästaren hade gått hem och låtit gräset växa fritt. Stillheten kom med det vildvuxna och jag hade inte kunnat ana, ens gissa, vad de här sömniga, heta dagarna skulle föra med sig.

Solen trängde in genom alla gardiner i alla rum, alla dörrar stod på glänt för annars hade det inte gått att andas. En telefonsignal hördes från mammas rum. Jag hade just vaknat och höll på att packa min ryggsäck med handduk och badbyxor, jag skulle träffa Maja och Oscar som hade kommit tillbaka från sina sommarstugor. Jag hade inte sett dem på en månad. Jag drog igen blixtlåset på min väska, slängde den över axeln och gick ut i tamburen då mamma kallade på mig. Hon stod lutad mot sitt skrivbord och tittade kisande ut genom fönstret, vände sig om och log.

”Farbror Cường ringde. Han vill nog låna filmen.” Jag ryggade tillbaka som av en instinkt.

”Han som säljer grönsaker? Varför ska h-”

”Och jag vet inte när Đai kommer hem” fortsatte hon innan jag hann avsluta meningen.

Vad var det här? Hettan i rummet gjorde mig yr.

”Vill du att jag kommer med?” undrade jag.

”Jag mår inte bra. Du får gå själv. Det är bara en film” sade hon och räckte mig den och jag tog emot, lade ner den i ryggsäcken och gick ut i tamburen igen.

Jag hörde på hennes röst att jag inte borde säga mer.

”Du vet väl var han bor?”

Jag mumlade till svar, hon skrev ner adressen på en lapp.

”Skynda dig. Jag ringer och säger att du kommer nu.”

Jag knöt mina skor hårt och gick ut till hissen. När vi just hade flyttat in lekte Đai och våra äldre kusiner oavbrutet med den, ända tills det dök upp en lapp där det stod att man inte fick göra så. Vi var de enda som hade hiss med automatisk dörr och andra knappar utöver siffrorna. Jag fick vara med några gånger. Det bästa var att få den att stanna mellan två våningar, helst högst upp, mellan 7 och 8. Genom det lilla avlänga fönstret kunde man se betongen mellan våningarna, någon hade skrivit på den i rött och svart. Vi sträckte oss aldrig så långt, i alla fall inte när jag var med, men en morgon såg jag Đais namn skymta förbi mellan några av de lägre våningarna. Jag hade tänkt på mamma, ifall hon också hade sett det. Men det var länge sedan nu. Jag hade tankarna på annat håll. Mamma hade gett mig en uppgift, jag hade *A Brighter Summer Day* i min väska och tänkte på farbror Cường som jag hade mött så många gånger men aldrig sett i ögonen.

Jag och Đai hade handlat av honom några gånger efter att mamma slutade gå ut. Han lärde sig snabbt att vi alltid skulle ha sötpotatis, blomkål och purjolök så vi pratade aldrig, utbytte knappt några hälsningar. Han tittade knappt på oss, han visste nog inte ens vilka vi var. Efter ett tag föreslog Đai att vi skulle börja handla i matbutiken i stället, det var närmare och mamma märkte aldrig någon skillnad. Ifall grönsakerna var inpackade rev vi bara av plasten och låtsades som ingenting. Jag hade inte sett till farbror Cường på länge. Skulle han ens orka ta sig igenom filmen? Tänk om han var en sådan som njöt av att se folk göra varandra illa, en riktig actionfanatiker som ville se mer och mer blod? Skulle han ta rektorns parti, fnysa åt Xiao Si'r och hans vänner, tänka ”din bortskämda odåga, det var rätt åt dig” när han

hamnar i fängelse? Skulle han vara precis som alla andra och falla för Ming? Skulle han tänka på mig när han såg Cat? Jag hade bara hunnit förbi en korsning när Đại kom farande på sin cykel och bromsade in så att det lämnade spår i gruset alldeles intill mig.

”Vad händer?” frågade jag förvånad.

”Vi ska spela fotboll. Jag ska till Korsgrundet egentligen men så jag fick syn på dig. Vart ska du?”

”Till farbror Cường.”

”Va? Herregud, den tomten. Vad ska du göra där?”

”Han ska låna en film av mamma. *A Brighter Summer Day*, du vet den med Elvis. Du har ju sett den.”

Han sade ingenting, bara fnyste till och skakade på huvudet.

”Kan du inte följa med?” frågade jag.

”Aldrig i livet. Jag trodde att hon hade gett upp det där för länge sen.”

”Gett upp vad?”

”Vad då vad, är du dum eller? Hon kom ju alltid hem sent.”

Jag gick tyst med blicken i marken.

”Det var ju så hon fick för sig att hon tyckte om film. Hon har aldrig brytt sig. Hon vill bara imponera på honom.”

”Vad menar du? Det är du som inte fattar!” Min röst var nära att spricka.

”Du ska inte tro på allt hon säger. Hon sitter på sina höga hästar. Glor på sina jävla kärleksfilmer och tror nånting.”

”Det är inte bara kärleksfilmer” lade jag emot.

”Hon borde skaffa sig ett jobb i stället. Alla andra mammor har jobb.” Han tittade över min axel.

”Vi klarar oss bra ändå” sade jag.

”Vad vet du om det?”

Sedan var han tvungen att cykla iväg. De andra väntade. Han svängde av vid nästa krök och försvann till slut. Äntligen. Idiot idiot idiot, vilken jävla idiot. Jag försökte koncentrera mig på det jag skulle

göra och tittade en gång till på lappen med adressen. Att hitta hem till farbror Cường skulle inte vara svårt, han bodde nära min skola, man kanske till och med kunde se hans hus därifrån. Jag försökte se honom framför mig och mindes den där lagom varma sommardagen när jag såg honom för första gången, men nu såg jag inte honom, jag såg mamma, och mig! Jag såg mamma dras mot farbror Cường som av en magnetisk kraft, svävande genom folkmassan med mig som följeslagare. Av alla mammor i solhatt och solglasögon som höll sina söner i handen hade han lagt märke till min. Jag började minnas saker jag inte visste att jag hade varit med om. Mamma hade stått framför spegeln i tamburen och pyntat sig med puder, sedan mascara, sedan läppstift, och det hade tagit så lång tid. Hon bet av läppstiftsfärgen på ett toalettpapper, lade på ytterligare ett lager och bet igen, och sedan hade hon plötsligt blivit så ivrig att komma iväg men hann spärra upp ögonen en sista gång framför hisspegeln. Jag kunde inte undgå dem. De var så stora, ögonfransarna så levande, som om de försökte sträcka sig bort från de svarta sjöarna som var pupillerna. Det skrämde mig, men hon log, och på något sätt anade jag att hon var väldigt vacker.

Trots dessa tydliga syner kunde jag inte få fram farbror Cường's ansikte. Hans anletsdrag förblev suddiga, förutom den täta mustaschen och det svarta, stripiga håret som täckte hela pannan. Jag kände svetten tränga fram ur varenda cell i min kropp, svor över att jag inte hade packat ner någon flaska och blickade tillbaka mot biblioteket på andra sidan vägen. Det fanns vatten på toaletterna, men tänk om det var stängt? Nej, det fanns inte tid för det. Jag skulle skynda mig.

Jag stod redan på hans gata. Alla i huset hade persiennerna fördragna och vissa fönster var vidöppna. Mitt hjärta slog hårt. Snälla, ställ inga frågor om filmen, men om du verkligen vill veta: den handlar om Xiao Si'r och hans vänner och fiender som alla är ungdomar, förutom Cat som är lite yngre och tycker om Elvis. De går på lektionerna men gör aldrig som lärarna säger. Det är sommar men inte så varmt. Scenerna är långa och utdragna, just det, den är ganska lång, fyra timmar. Det är en intim skildring, väldigt vacker. Färgerna är otroliga. Mamma gråter varje gång hon ser den.

Jag vacklade fram i hettan. Solens strålar hamrade mot mitt huvud. Jag knäppte alla knappar på skjortan och tog ett djupt andetag innan jag klev in. Den här trappuppgången var rymligare än de jag var van vid, trappstegen var bredare och längre och ledde mig uppåt i en spiral. Han bodde på tredje våningen. Det stack i näsan, det måste ha varit mat, men det luktade varken som det vi fick i skolan eller hemma. Jag följde utsmyckningarna längs väggarna, tre symboler som upprepades: kors, ankare, hjärta, kors, ankare, hjärta... När jag närmade mig hans våning tittade jag på mina fötter som klev på trappstegen så långsamt som möjligt men tillräckligt fort för att inte väcka misstankar.

Jaså, hon är din mamma! "A boy experiences first love, friendships and injustices growing up in 1960s Taiwan", vad ska jag med det här till? Tror du att det är någon hemlig pärla hon har hittat? Jag har redan sett den! Alla har sett den! Ge mig något nytt i stället, något av Wong Kar-wai eller Ann Hui! Vad tror hon egentligen, att jag ska bli hänförd och börja applådera? Jag vill inte ha något med henne att göra! Du kan ta din kassett och gå! Hej då!

Kristallkronan i entréhallen rasslade när jag sprang ut från farbror Cùngs hus. Jag sprang längs min skolgård, tvärs över torgmarknaden som hade stängt för dagen och som nu bara var en kvadratisk yta med plastpåsar och tomburkar på hala kullerstenar, förbi videobutiken och omslagskvinnan med de inljade brösten. Jag rusade genom de folktomma gatorna hela vägen hem och jag måste ha gråtit för jag såg ingenting. Jag gick direkt till köket och vred på kranen. Badrummet var låst, det var säkert mamma. Mitt huvud dunkade. Ryggen var dyblöt, skorna svampiga. Ljudet av vattnet som slog mot smutsiga kärl och bestick gjorde mig lugn. Äntligen fick jag dricka. *Alla har sett den. Jag vill inte ha något med henne att göra.* Jag hörde hans röst i mitt huvud. Hur kunde den vara mjuk och hård på samma gång? Han lät så rar men jag hörde så otäcka saker och kunde inte göra någonting åt det. Var det därför jag hade sprungit därifrån? Nämnade han Ann Hui? Vi hade ju en av hennes filmer! Rösten försvann när jag vred av

kranen. Jag stängde om mig på mitt rum och öppnade ryggsäcken. Filmen var borta. Jag kände det klubbiga plastgolvet under mina fötter. Det var på riktigt, allt var som det skulle.

Jag låg nedbäddad fram till skymning och befarade att mamma skulle komma in i rummet men det blev mörkt, åtminstone så mörkt som det kunde bli i Österbotten så här års, och hon kom aldrig, så jag låg kvar. Jag rullade ihop täcket och låtsades att det var mamma, strök henne över håret som man stryker en katt som håller på att somna.

Hon har aldrig brytt sig. Hon vill bara imponera på honom. Jag sparkade ifrån mig täcket så att det landade bland de fuktiga kläderna på golvet. Svetten hade torkat in för länge sedan, jag märkte hur det kliade i pannan när jag vände på kudden. Jag låg på den svala sidan tills den blev varm, vände på den igen, och det dröjde inte länge förrän jag somnade.

Den natten drömde jag om stranden. Det var barn överallt. Alla var i min ålder och mina vänner var där. "Kom och ta mig då! Är ni fega eller?" ropade Maja och vi sprang efter henne i sanden i riktning mot svallvägorna. Plötsligt fick jag lust att dyka i. Jag tog sats och sprang ända ut till bryggkanten, blundade mitt i hoppet och öppnade inte ögonen förrän huvudet var ovanför ytan igen. Jag fick en kallsup men det gjorde ingenting. Det kyliga vattnet gjorde oss saliga, det fanns inget ställe vi hellre hade befunnit oss på, jag visste det för Maja, Oscar och Cat hade också hoppat i och de skrattade så att tänderna syntes.

III pris

Bastutronen

Axel Åhman

Glasdörren med fuktigt trähandtag glider ljudlöst upp. Den heta ångande luften slår mot mitt ansikte som en örfil. Bastuns dunkla ljus omsluter mig, mina svårt närsynta ögon försöker desperat få grepp om rummet. Sitter det någon här? Vem har skopan? Är det där en rörelse i hörnet? Jag pustar ut och känner min varma andedräkt mot bröstkorgen. Det är så gott som folktomt, fem före privat bastutur i simhallen, värsta lyxen.

Jag tar sikte på det suddiga ämbaret som jag skymtar mitt på bänken. Det är en typisk finsk simhallsbastu. Långa anonyma träbänkar, ingrodda och härdade av tusentals stjärtars svett. Lukten lägligt förklädd i en stark doft av klor.

När jag dimper ner bredvid skopan märker jag att det faktiskt sitter någon i hörnet. Jag nickar nonchalant mot honom, mumlar ett nästan ohörbart ”Moi”. Inget svar. Killen är lång och mager, sitter i fosterställning och verkar inte vilja prata.

Jag tar tag om den gråa bastuskopans handtag i plast, ämbaret är fullt och vattnet väntar på att ångas bort på den stekheta kaminen. Vatten blir ånga, ånga blir värme. Värmen biter sig fast i huden och smuts blir till svett.

Vattnet splashar med ett fräsande över kaminen. Sakta smyger sig en brännande hetta över min rygg. Jag sneglar mot killen i hörnet. Fosterställning. Han kommer snart att ge sig. Jag vet det. Vissa har inte bastandet i sig, de flesta för att vara helt ärlig. Han i hörnet verkar höra till de få som inte ens är beredda att fejka det.

Dörren öppnas och en kall luftström drar kring mina tår. Jag och fosterställningen kollar upp som yrvakna surikater, en man i 30-årsåldern kommer in. Jag knycker till med huvudet för att registrera att jag sett honom. Han sätter sig en par meter till vänster om mig. Då märker jag att det finns ett ämbar till just vid mitt vänstra ben.

Shit. Jag har satt mig på Bastutronen utan att ens veta om det. Drömplatsen på tre skoplängders avstånd från kaminen, mellan de båda ämbaren med den enda skopan. Jag är kungen, den enväldige härskaren, den obestridlige kejsaren av karabastuns tron. Kallsvetten slår ut på ryggen i den stekheta bastun.

Ännu en man kommer in, han stannar i dörren och hojtar åt en kompis. Han går in och lämnar dörren öppen. En kall luftström drar in. Hans kompis spatserar lugnt in och stänger dörren slarvigt. Den glider sakta upp och instinktivt vet jag vad jag måste göra. Från botten av mina lungor hostar jag upp min grövsta harkling och sänker rösten en oktav.

– Sulje ovi!

Kompisen tittar ursäktande på mig och skyndar sig tillbaka för att stänga dörren. Jag kastar på med en smäll, måste markera hårt att han är ansvarig för att ha släppt ut värmen som jag så ömt och faderligt vårdat. Jag lägger på min buttraste min för att visa att i min bastu – här råder strikt disciplin.

Plötsligt kickar tvivlet in. Vem är jag egentligen att regera på Bastutronen? En närsynt och spinkig 20-åring med slarvigt rakad pung. Egentligen har jag aldrig gillat att basta, mina bröder regerade alltid på familjens Bastutron. Jag var nöjd med min lott på den förnedrande barnbänken. Det var då det.

Den nedre bänken, alltså trappsteget upp till den riktiga bänken, är reserverad för de svaga. Barn under tio, rikssvenskar och hjärtopererade pensionärer. Andra klassens medborgare i spelet om Bastutronen förpassas till bänken dränkt i de värdigas svett. Vänd huvudet åt fel håll och se ting som för evigt etsas fast på din hornhinna. Barnbänken är inte ett alternativ för en riktig man.

Men nu är jag regent över simhallens bastu, på primetime dessutom. Jag ser hur gubbarna från vattengympan vandrar runt utanför, de står i kö och rycker loss stjärtlapparna. Dörren öppnas och de dundrar in med ölmagarna först.

Hjorden stannar upp ett ögonblick. Tar in situationen och bedömer vem som sitter på tronen. Flockledaren för vattengympagruppen spanner ögonen i mig. Han är en fetlagd man med yvig grå valrossmustasch och blänkande flint. En sekund av förvåning speglas i hans ansikte när han ser vem Bastutronens kejsare är. Jag möter avvaktande hans blick. Han ser ut att vilja säga något och jag snärtar genast till med skopan. Vatten stänker på kaminen och den fräser till likt en

ilsken katt som försvarar sitt revir.

Valrossen accepterar motvilligt situationen och viftar mot bänken. Flocken lyder troget. Det dunsar när säckiga stjärtar skoningslöst sätter sig på de stackars plankorna.

Jag kastar på med tätare intervall. Temperaturen stiger en grad i taget, sakta men säkert uppåt.

Splash. Kaminen fräser till igen. Jag tittar runt mig för att försäkra alla i bastun om hur nöjd jag är över att känna hettan slå över ryggen. Nästa gång jag kastar på ska jag låta undslippa mig ett diskret ”Oj hohho”, för att markera att det är varmt, men på ett positivt och skönt sätt. Splash!

– Oi hohho... muttrar jag så finskt jag bara kan. Ett P-ljud poppar ohörbart ut när jag i sista stund ångrar mig. Jag hade tänkt mig ett ”Perkele” för att sätta lite tyngd till situationen, men konstaterade att det skulle vara att spela över.

Flera gubbar kommer in, jag har nu över tio undersåtar som bastar på mina villkor. Det vinglar till i huvudet av värme och makt. Vilken sorts regent vill jag vara? En god herde som håller jämn temperatur för att hålla alla får i flocken nöjda? Eller en tyrann som kastar på bara för att bevisa att jag är en sann bastubadare som tål mer än dem?

Klart att jag kan kasta på måttligt, vilket jag egentligen vill, men då är risken för en skopkupp överhängande. Om jag inte kastar på med järnhand kommer Valrossen se min svaghet och revoltera. En välorkestrerad skopkupp är något varje basturegent fasar för. Valrossen har alla förutsättningar för att bli en kuppmakare. Trogna hejdskar, ålderns rätt och ett BMI som skulle få förstaårets läkarstuderande att svettas nervöst. Att avsättas av den översittaren är en skam jag aldrig vill uppleva.

Jag tar det säkra för det osäkra och kastar på med ännu tätare intervall. Full skopa från ämbaret till höger om mig mot kaminen. Vattnet flyger i en vacker båge, under några sekunder känns det som att det aldrig kommer att landa. Det finner sig med tillvaron i luften och bara bestämmer sig för att stanna där för alltid.

Magin bryts av ett stänkande ljud då vatten möter kakelgolvet.

Skam och fasa väljer upp inom mig, jävlar också, jag missade kaminen. Konversationerna har tystnat och alla tittar mörkande på mig. Valrossens hänflin ser aldrig ut att ta slut. Jag skyndar mig att muttra en harang med svordomar och kastar på igen.

Träff. Jag pustar ut när värmen sakta stiger.

Fosterställningen i hörnet rätar ut sin gängliga kropp. Sakta vecklar han ut sig från en liten anonym boll till en spinkig karl på en och åttio. Jag följer nöjt med hans reträtt, jag visste att han skulle ge upp först. Men han går inte ut. Han står stilla på golvet en stund innan han utan förvarning sätter sig ner – på barnbänken!

Allas ögon är riktade mot den gänglige gestalten som satt sig vid Valrossens fötter. Tusen tankar far genom våra sinnen, vad gör människan? Det skulle ju nog vara skönt med lite svalare temperatur, men är han inte medveten om vad som står på spel?

Demonstrativt kastar jag på dubbelt och skakar missnöjt på huvudet. Andningen blir allt tyngre. Svetten rinner nerför ansiktet och mitt våta hår lägger sig som sjögräs över ögonen. Min heta utandningsluft bränner på bringan. Han mellanlandade på barnbänken, men jag ska basta ut honom, vänta bara.

Splash!

Valrossen föreläser för sina undersåtar om vikten av att grilla med kolgrill. Han har köpt en ny Weber inför sommaren. Tydligt är gas bara för amatörer och kärringar. Elgrillen på min balkong blänker förbi i mina tankar. Han ska allt få se på grillat.

Splash!

Ångan ligger som en dimma över bastun. Konversationerna har tystnat, endast stänkande och mummel hörs. Jag för skopan till ämbaret. Ett skrapande ljud av plast som möter plast, det första ämbaret är tomt. Några gubbar tittar upp och för en bråkdels sekund syns ett hopp i deras ögon om att det inte blir varmare än så här. Hoppet dör när jag sträcker mig till vänster, till ämbar nummer två. I Valrossens ögon lyser fortfarande en låga. Han må vara pensionär, men makt-hungern har aldrig släppt taget om honom.

Några gubbar ger upp. Plankorna på barnbänken gnäller missnöjt till när de masar sig upp. Den siste rycker med sig det genomblöta sittunderlaget när han går ut. Hans fot råkar sparka i killen på barnbänken. När de går ut kastar flera andra längtande blickar mot dörren. Jag mest av alla. Valrossen och hans vattengympagesäller sitter kvar. Måste hålla ut.

Fosterställningen reser sig sakta. Oberörd av värmen går han lugnt ut. Duschens kalla skvalande hörs som en avlägsen dröm. En liten seger, jag är nu den som suttit längst i bastun. Jag försöker vara nöjd.

Det snurrar lite i huvudet och det enda jag egentligen vill göra är att dricka lite vatten. Jag ser kranen i omklädningsrummet framför mig. Blankpolerat krom, en blå symbol för kyla och porlande vatten som rinner ner i min uttorkade strupe. Jag kniper mig i låret för att bli kvitt hägringen. Fokusera! Du är härskare över simhallens bastu, kallt vatten är en lyx du inte har råd med just nu. Väckt ur min hägring märker jag att värmen har sjunkit lite. Jag låter bli att kasta på mer, försöker visa min medgörligare sida till de svagare bastubadarna.

Efter en stund hörs det hur Valrossen viskar till en av sina undersåtar och de tittar åt mitt håll. En hemsk föraning kryper i skinnet på mig. Herregud, min paus håller på att kosta mig Bastutronen. Jag fumlar efter skopan, sträcker mig till fel ämbar och letar förvirrat bredvid mig. Just när Valrossen öppnar sitt gap för att utmana mig känner jag skopans handtag med fingerspetsarna, kör ner den i ämbaret och slungar vårdslöst en vattenkaskad mot kaminen. Samtidigt ropar jag i panik det manligaste jag kommer på.

– Voi perkele, lisää löylyä! Vielä vihta ja tämä päivä olisi täydellinen!

Flera rycker förvånat till när jag ropar, men de finner sig snabbt och nickar instämmande. Aningen grovyxad finska, men utbrottet fick önskad effekt. Absolut, säger en. Det enda som fattas enligt en annan. Vi når tyst samförstånd om att guldkant på vardagen är att i ett åttiio grader varmt rum fullt av nakna män piska sig med en björkkvist.

Är det värmen eller makten som har stigit mig till huvudet och får allt att vingla? Oavsett så kan jag inte hålla uppe den här takten i all evighet. Min fasad är hård som granit men om jag fortsätter att kasta

på i samma takt kommer den att rämna som det fuskbygge den är.

Fejkar jag för länge kommer Valrossen att frusta till och schasa bort mig. Det var alldeles för nära nyss, jag får inte riskera en liknande situation. Hånkrattande skulle han vältra sig i mitt nederlag. Alla karlarna i bastun skulle skratta åt mig unisont på hans kommando. Svettig och vanärad, som en slagen ynkedom skulle jag bli tvungen att lämna min tron. Eller ännu värre, sätta mig på barnbänken.

Jag måste abdikera på mina egna villkor. Vad som än händer ska han inte få göra en skopkupp. Jag bestämmer mig för att kasta på ordentligt tre gånger till innan jag med värdighet ger upp min makt. Tre stora skopor för att mina undersåtar ska minnas mig som en rättvis men hård kejsare.

Första skopan slungas iväg. Jag flämtar till när värmen slår över ryggen, det flimrar för ögonen. Den andra skopan skvätter på kaminen, det känns inte ens som att jag styr min kropp längre, det är bara en arm som fastnat i en rörelse.

Skopa. Ämbar. Kast. Träff. Pina.

En skoningslös ekvation som upprepas i oändlighet.

Jag sträcker mig mot ämbaret. Min sista skopa som härskare på Bastutronen. Det har varit en stor upplevelse. En ära och en börda. Makten korrupperar, jag tänker på alla dem jag bastat ut, en annan dag i simhallen skulle det ha kunnat vara jag.

När jag höjer handen för det sista kastet skakar bänken till. Valrossen har rest sig upp. Som en klumpig Lucia som fastnat med fötterna i klänningen skriker Valrossen ner. Han öppnar dörren och schasar otåligt ut de andra. När han gått ut och ska stänga dörren efter sig vänder han sig om som i slow motion. Ansiktet är rött och den tidigare så respektingivande mustaschen slokar patetiskt. Valrossen tittar mig i ögonen, dröjer kvar en sekund och nickar bestämt så att dubbelhakorna dallrar.

Det är det största erkännande jag någonsin kunnat be om.

Jag raglar ut från bastun. Världen snurrar och jag känner mig svimfärdig. Vätskebristen brinner som en eld i min strupe och pulsen slår som en hammare i mitt huvud. Jag vacklar fram till närmaste dusch,

vrider på kallvattnet och låter det skölja över min illröda kropp. Bakom mig hör jag hur bastudörren öppnas. Ut kommer de få som satt kvar då jag övergav tronen. Ingen av dem plockade upp manteln - skopan och ämbaret - som jag lämnat kvar.

Jag är nöjd, men ändå skamsen.

Tjugo minuter senare har jag knappt återhämtat mig. Kläderna hänger slarvigt och mitt blöta hår ligger slickat mot min röda panna när jag kommer till cafeterian där min flickvän väntar på mig

– Herregud, hur hårt har du bastat egentligen? frågar hon skeptiskt.

– Hårt. Det var jag som kastade på, säger jag stolt.

– Men varför kastade du på så mycket? Du tycker ju inte ens om att basta i varmare än sjuttio grader? säger hon och börjar gå mot dörren.

– När man kastar på så måste man ju kasta på ordentligt, vad skulle folk annars tro?

Hon kastar en blick bakåt, himlar med ögonen och skakar på huvudet när hon går ut i den kyliga decemberkvällen. Jag följer efter och omfamnar kylan.

– Så du har alltså haft någon sorts korkad bastutävling? Varför det? Vad försöker du bevisa med det då?

– Jag vet inte, det hör bara till, inte kan man ju sitta med bastuskopan och inte kasta på heller.

– I kvinnornas bastu kastade ingen på under de tjugo minuter jag satt där, säger hon och går över vägen.

Kvar står jag. Yr i huvudet och illröd av dumhet.

Hedersomnämmande

Jag är 25 år och expansiv

Ida Kronholm

Vid 17-tiden tog jag på mig den tajta randiga långklänningen och mina klumpiga turkosa och vita Nike Air Max gympaskor och promenerade till affären som ligger en bit bort men som är billigare än den på hörnet. Jag var förkyld, så det var första gången jag klädde på mig kläder den dagen. Tog chansen och struntade i trosor, klänningen går mig till fötterna och kan inte blåsa upp och det var redan den 21 juli och varmt. I butiken plockade jag på mig: morötter, en gul paprika, grillad kyckling, pesto, apelsinjuice. Tvinnade runt i butiken och fattade ändå rätt bra beslut. Så när jag gick från juicehyllan för att hitta till gången med deodoranter och tvättmedel så kom en kille ut från bakom en annan hylla. Innan jag gick hemifrån hade jag smörjt innerlåren med kokosolja för att de inte skulle skava mot varandra. Börjar de skava måste man sen gå hjulbent för att det gör så ont, man ser inte klock ut.

Vi stegade lite hit och dit för det var inte självklart vem som skulle gå framför den andra. Så hände det sig att vi till sist korsade varandra ansikte mot ansikte, ursäktande leende. Min mage står ut och konturerna syns genom klänningen, när jag gick förbi skyltfönstren på väg till butiken försökte jag se om den kanske inte syntes, hoppet är det sista som lämnar människan, men den syns. Formad som en mustasch. En stor fransk mustasch under naveln. Jag hade glömt känslan av att möta en person där det går en tråd mellan honom och mig, eller tråd är ett klumpigt ord. Att vi är samman trots att vi inte känner varann, att vi skulle ha massor att tala om och att han skulle ha skrattat åt mina skämt. Jag går in i gången med konserver och ris, medan han fortsätter framåt mot juicen och mjölken. Jag ryser bara jag tänker på det. Han liknade min första älskare, från den tiden då jag ville ge ordet älskare ett uppsving. Han var lika mörk, och på ett sätt lika smal men på ett annat inte. Martin, älskaren, hade på något sätt ett skelett som kändes brett. Som att det under huden fanns enbart substans, som att han var smal men inte tunn utan det var bara det att det inte fick plats något kött riktigt för benen tog upp så mycket plats. Så var inte killen i mataffären.

När min första älskare (nu säger jag inte älskare längre) för första gången drog av mig strumpbyxorna slog jag händerna för ansiktet. Det kändes som det enda rimliga. Ett par sekunder senare kände jag hans tunga mot min fitta och spratt till och skrek lite. Det är en oerhört konstig känsla, när man aldrig känt någons tunga mot sitt underliv och så plötsligt är en där helt oförhappandes. Kunde aldrig ha trott att det skulle hända. Reaktionen på att se mina ben fria från 60 denier 3D Sculpting Tights, på att se den då endast marginellt mindre magen, höfterna utan utstående höftben, venusberget som förmodligen också hade för mycket kött men hur skulle jag veta det egentligen, reaktionen kunde bara bli attack och flykt. Inte tugga-svälj. Så jag slog händerna för ansiktet för att slippa se eländet. Erkänner nu att jag hade fel.

Jag gick förbi alla konserverna (den gången leder över i den med tvättmedel) och snodde sen runt för att gå och hämta pesto. Kom till hyllan med soja och såser, la ner en burk i korgen, plockade upp den igen, ställde tillbaka den, gick. Hade ju redan det. Fortfarande fylld av den smala mörkhåriga mannen guppar min mustaschformade mage på vägen, visste du att om man kör två äkta tvättsvampar i en mixer och sen håller ut geggan som bildats och låter den ligga så kommer de båda tvättsvamparna återskapa sig själva så att varje partikel hamnar i den individ där den var förut? I ett ögonblick av absurd självsäkerhet är planen att tala med honom efter att vi betalat i kassan. ”Hej, ursäkta. Jag ville bara säga att jag blev påverkad av dig och tycker du verkar intressant, ta mitt nummer här så kan du väl höra av dig ifall du vill ses.”

Jag tänker att en av anledningarna till att jag är så himla heterosexuell är det att jag är svampig och män är så hårda. Tänker på stärkta skjortkragar och jeans utan stretch och fattar inte. Ser dem runt halsen och höfterna på män hela tiden men kan omöjligt leva mig in: hur vet du att din hals i morgon kommer vara lika stor som den är idag? Hur vet du att jeansen du precis köpt som är hundra procent bomull kommer

att gå dig över benen i eftermiddag, hur är det att leva i en kropp som är så konstant? Mitt kött känns flytande, eller svampigt, jo en annan sak som är orimlig är kortärmade skjortor. Orimligt rent stilmässigt också men jag menar för att ärmen inte är töjbar, min arm är expansiv. Jag tror att det kanske är därför som smala killar gärna vill ligga med mig. Det är otroligt praktiskt att jag vill ligga med dem också. Jag omsluter dem som vill vara konstanta och får i min tur bli söndermixad av deras axlar, greppa om starka beniga ben, bli omhuldad av långa armar som räcker hela vägen runt mig och tillbaka igen, riva mig på käkar och få blåttiror av kindben, lämna tandmärken på nyckelben och få bröstet krossat av hårda pannor, näsor, handleder. På den tiden jag pratade om "killen jag hänger med" istället för älskare så hängde jag med en kille som hade för vana att pressa sitt ansikte och haka väldigt hårt mot mitt bröst under de sista stunderna innan han kom. Veckan efter min 21-årsdag var jag blå, sen lila, sen gul över hela bröstkorgen. När vi var små tyckte mina kompisar att det var spännande att trycka på mitt halsband därför att hänget då kunde pressas in i min hud. Det gick inte på dem, de hade tunn hud spänd över bräckliga ben. My happy place är människans sternum, alltså där där bröstbenet ligger så nära huden att när man knackar på det resonerar hela hans kropp och det är så hårt som inget är på mig. Jag är ingen resonanslåda. Jag undrar hur det är att vara det. Alla män som spelat på mig, det har ändå gått att spela på mig. Min kompis Gunnar har en fiol som vi brukar kalla guldfiol, för att den har en så vacker färg och för att den har så dyrt och skimrande ljud. Ändå mänsklig. Den låter inte extremt dyr, bara ganska dyr. Det kunde jag leva med.

Sen sitter jag på huk vid tvättmedelshyllan, den är närmast kassorna, och försöker räkna på hur pass miljövänlig jag har råd att vara. Den ena sorten kostar 4,65 euro och är svanenmärkt. När jag läser på förpackningen brusar det i bröstet på mig och när jag hör det ljudet vet jag att det är dags att vända blad. Om jag sitter på huk i den tajta långa klänningen så viker den sig in mellan magen och låren. Min navel är så djup att ett finger får plats hela vägen till andra knogen. Det får

bli flytande tvättmedel, det näst billigaste. Han är där när jag vänder mig om, som jag visste att han skulle vara, han har jeans på sig och en svart tunn jacka, han väljer tandkräm. Jag ska köpa deodorant. De står precis under tandkrämen.

Kan jag komma så nära att jag kan se deodoranterna? Det känns pinsamt att ta ner en när han står där. Å andra sidan otroligt pinsamt att bara stå här en meter ifrån hans vänstra arm som håller i den blåa korgen och stirra. Han har plockat på sig tropisk juice, färdigskivat rostbröd, bananer, tomat, mozzarella, engångstallrikar. Vi löser det på nåt sätt, kommer inte ihåg hur, men när jag ska gå från hyllorna till kassan så går han också. Vi hamnar att gå bredvid varandra, vi som naturligt vänt oss mot varann. Så vi går, jag faller bak för att låta honom gå förbi samtidigt som han faller bak för att lämna väg åt mig.

De har sagt att de gillar mig, att de saknat mig, att jag är assmart, rolig och söt, att jag spelar bra fiol, sa jag att jag har saknat dig?, att jag har en lika bra röv som Nicki Minaj, att fan vad skön du är, att nu vill jag att du suger av mig, att jag vill ha dig ensam i en stuga och bara klä av dig långsamt plagg för plagg, att jag vill slicka dig nu, att jag kan tänka mig att du har riktigt sjuka fantasier, vart ska vi gå?, att the only thing that turns me on is you squirming under my arms, att vi kommer att ligga tre gånger i natt varken mer eller mindre, och ändå om nån undrar vad som är mest utmärkande med mig så kommer jag säga att det är att min navel är flera centimeter djup och det att jag ligger med killar vars lår är lika breda som mina armar.

Långsamt steg för steg går vi precis bredvid varandra förbi schampot och hårsnoddarna. Det känns som om jag har en kropp, jag känner hans händer på mina knän fast det är 20 centimeter mellan oss, känner känslan av att bara ganska full stå nära och titta upp in i en man med det lösa spelande ansikte som jag hyr för sådana tillfällen. Han luktar gott, i alla fall inbillar jag mig att det är honom jag känner, luktar som Minirisks schampo och basilika. Vi kan inte fortsätta träffas på det här viset. Någon måste göra något. Jag borde göra något. Planen var

att öppet och glatt säga att han kan höra av sig om han vill träffa mig igen, så vi som vänt oss till varann kunde få pröva att stå mitt emot varann. Vi tar ett steg till, fortfarande tillsammans, ibland när jag är ensam hemma och får kalla händer värmer jag dem under bröstet eller under magen där den vilar mot benen. Jag stannar och kollar på tvål på bit. Det är bättre för miljön att använda tvål på bit, det går mindre åt och det finns många sorter med väsentligt mindre gifter jämfört med den flytande tvålen, tror jag.

Hedersomnämning

Xiphophorus hellerii

Julia Mäkkylä

Det är så här det känns att vara fisk, tänkte jag. Korrektion. Det är så här det känns att vara akvariefisk. Utan mål och utan tankeverksamhet simmar jag runt i mitt akvarium.

Några gånger i veckan byts halten i mitt vatten ut och endast då kan jag uppleva någon slags mening överhuvudtaget. Det är även enbart under dessa dagar jag tillåter andra fiskar att simma i mitt akvarium.

Onsdag morgon och en mört i min säng. Snälla vänd dig inte om, tänkte jag när jag såg att den gav ifrån sig ett livstecken.

Mörten sträckte på sina fenor och gäspade ”god morgon” med ett leende som fick det att vända till i magen på mig. Den tycktes inte alls vara obekvämt över det faktum att den befann sig i mitt akvarium.

”God morgon”, svarade jag och drog hastigt undan min blick. Mörten satte sig upp och tog på gårdagens kläder, samt rättade till sitt hår.

”Du, jag är ledig idag, ska vi hitta på något?”, frågade mörten, fortfarande lika bekväm i sin tillvaro.

”Jag ska simma idag”, svarade jag.

Mörten drack några glas vatten i mitt kök och började sedan klä på sig ytterkläderna. Jag följde den till dörren.

”Du har inte lust att äta lite sushi, då?”, sa mörten som stod och virade in sig i en halsduk utanför min dörr.

”Jag lunchar inte med kannibaler”, svarade jag och stängde igen dörren till mitt akvarium.

Jag var problematisk som barn. Inte för andra, men för mig själv. Jag drog mig till minnes en sommar då jag tillbringade nästintill varje vaken minut vid en strand nära vår sommarstuga. Likt så många andra barn, underhöll jag mig ofta med att samla spigg i små, vattenfyllda sandgropar. Jag vara alltid noga med att återlämna dem till havet, men ibland hände det att jag lämnade kvar spiggen för länge i en grop och de dog. Jag var säker på att de mörtar jag släppte in i mitt akvarium skulle gå samma öde till mötes om de stannade för länge.

Likt spiggarna, var mörtarna, för mig, ett tidsfördriv. Ett tidsfördriv för att pigga upp min trista tillvaro som akvariefisk och för att få utlopp för rastlösheten som ständigt var närvarande. Jag hade aldrig för avsikt att skada dem, jag bara använde dem för min egen tillfredsställelse.

Klockan sju på kvällen hade mitt akvarium återfått sin vanliga halt och hungern jag hade känt av hela dagen började bli mer påtaglig. Ett samtal senare, sträckte en hand in föda i mitt akvarium. Det där med att simma kanske inte var en så dum idé ändå, tänkte jag tuggande på en bit pizza. Även om det bara hade varit en vit lögn för att få ut mörten ur mitt vatten.

Jag hade aldrig haft problem med min vikt. Jag såg heller inte dålig ut, vilket gjorde det lätt för mig att hitta mörtar att leka med. Men på den senaste tiden hade mitt akvarium fyllts med alltmer burkar och kartonger och jag kände mig ur form. Jag letade fram handduk och simkläder, ställde fram dem på mitt köksbord och gick och lade mig.

Vid 12-tiden på förmiddagen, efter att jag hade druckit en kopp kaffe och ätit pizzarester, tog jag bussen till en simhall som låg en bit bort.

De flesta som befann sig i simhallen denna torsdagsförmiddag var pensionärer och småbarnsfamiljer. Jag duschade snabbt och gick ut till bassängerna, var jag möttes av en genomträngande doft av klor. Jag klev ner i en av bassängerna ämnade för träningssimning.

”Hej fisken!”, ropade någon från bassängen intill.

”Ursäkta?”, sade jag, efter att jag insåg att detta tydligt var riktat mot mig. Fisken? Jag hade aldrig i hela mitt liv haft ett smeknamn och verklig inte ett som associerades med fisk.

”Det var riktigt taskigt det du gjorde mot min vän häromdagen. Du måste vara en riktigt ful fisk.”

Jag blev ställd och simmade iväg utan att säga ett ord. Jag insåg något senare att det var en gös. En gös som hade befunnit sig i samma sällskap som en mört jag hade tagit hem. Det var ingen vits med att leka med gösar. På samma sätt som det inte var någon vits med att ha

grodor i vattengroparna. De gick inte att lura.

I bassängen slapp jag tänka. Min kropp kändes lättare och jag simmade för en gångs skull med ett mål i tankarna. Efter att ha simmat närmare en kilometer hade jag glömt bort gösens kommentar och gick upp för att bada bastu. Jag valde att gå i ångbastu. Jag försökte att styra min tankar till något annat men gösens kommentar störde mig fortfarande. Vanligtvis brydde jag mig inte om kommentarer från varken mörtpar eller gösar. Det var enkelt, eftersom jag inte brydde mig om dem heller. Jag bara använde dem. Men nu ekade gösens ord i mitt huvud. "Ful fisk". Jag lutade mig tillbaka mot bastuväggen och andades in ånga.

"Du är fisk, inte sant?", hördes någon från bänken mittemot.

Genom ångan kunde jag inte urskilja varken kropp eller ansikte.

"Ja, och?!", röt jag till och blev själv chockerad av vad som kom ut ur min mun.

"Du, det är patetiskt hur ni fiskar håller på. Simmar runt och runt som om det vore meningen med livet. Du har ingen framtid du, fisk. Du har inte något värt att ens kalla ett liv."

"Vad fan vet du om det?"

Jag lutade mig fram för att, genom ångan, försöka se ansiktet på denna oförskämda typ.

En tentakel. Det enda jag kunde urskilja i ångan var en stor tentakel som klistrade sig fast mot bastubänken.

En bläckfisk? Jag stelnade till och det kändes som om min kropp stängdes av för några sekunder. När jag återfick mina kroppsfunktioner tog jag mig snabbt ut ur bastun.

Ångan måste ha gjort mig helt snurrig. Utan att duscha, klädde jag på mig och åkte raka vägen hem. Det hade redan blivit mörkt ute.

Jag satt länge med fuktigt hår och stirrade rakt ut i mitt akvarium. I mitt huvud gick jag flera gånger igenom vad som hade hänt under mitt besök till simhallen. Gösen och tentakeln i bastun. Hur jag än vred och vände på det blev ingenting klarare.

Jag drack några glas vin, och försökte glömma det hela. Jag behöver

nog sova. Jag är bara trött. Möten med mörtpar och allt för många liter alkohol hade gjort att min sömn hade blivit lidande under de senaste dagarna. Efter simmandet och bastun kände jag en skön utmattning i kroppen och somnade snabbare än vanligt.

Under natten drömde jag om tentakler. Tentakler som sträckte sig efter mig. Tentakler som höll fast mig och som rytmiskt smekte min nakna kropp. De var hungriga.

Jag kände en sugande känsla över varenda centimeter av min kropp. Snälla sluta. Sluta inte.

Jag vaknade svettig och satte mig upp. Drömmen kändes så verklig att jag var tvungen att granska min kropp. Inga sugmärken. Även om drömmen hade medfört en känsla av ångest kände jag av en kraftig upphetsning, vilket även mitt könsorgan kunde intyga om. Jag sköljde mitt ansikte i kallt vatten och gick och lade mig i sängen igen. På grund av min upphetsning kunde jag inte somna. Jag ringde en av de få mörtpar, vars nummer jag hade sparat. 42 minuter senare befann den sig i mitt akvarium.

"Vattnet går inte ner!" hördes mörtparen ropa från mitt kök.

Jag vaknade sakta till och kollade klockan. 11:32. Det hade blivit morgon.

"Va?", svarade jag med en rostig morgonröst.

"Du har nog fått stopp i diskhon, vattnet går inte ner."

Jag gnuggade mig i ögonen och drog en djup suck.

"Jag fixar det senare. Och du förresten, jag måste sticka snart."

"Jag förstår", svarade mörtparen som om den genomskådade min lögn.

Mörtparen lämnade mitt akvarium och jag kastade en trött blick mot min diskho.

Även om jag sällan använde mitt kök bestämde jag mig för att ge-nast ta itu med problemet och ringde en rörmokare, som anlände fem timmar senare. Rörmokaren var en storväxt man och väldigt pratsam.

Jag ogillade att ha folk i mitt akvarium. Jag ogillade nog folk överlag.

Efter att ha samtalat med rörmokaren en stund, gick jag på en kort promenad och köpte mjölk.

Mest för att slippa småprata om vädret och låtsas som om jag hade uppskattade hans torra skämt.

En halvtimme senare gick jag tillbaka till mitt akvarium och fann att rörmokaren höll på att plocka ihop sina saker.

”Är det redan fixat?”, frågade jag lite snopet.

”Ja”, svarade rörmokaren och hans positiva utstrålning kändes som bortblåst.

”Så bra.”

”Det var det där som ställde till problem för dig, sa han och pekade på en plastpåse på golvet.

”Jag skickar en räkning”, tillade han, tog sina saker och försvann snabbt ut ur mitt akvarium.

Efter att han hade gått tog jag upp plastpåsen från golvet och såg in i den.

När jag såg var som fanns inuti blev jag yr och släppte instinktsfullt påsen så att den föll till golvet.

En tentakel. En stor, bläckfisktentakel med sugproppar hade fastnat i min diskho och orsakat stopp.

Under de fem åren jag hade bott i mitt akvarium hade jag inte ens tänkt tanken på att koka bläckfisk. Den enda gången jag hade smakat på bläckfisk var under en Greklandsresa under min gymnasietid.

Dessutom var tentakeln färsk. Jag mindes tentakeln i bastun. Jag stelnade till igen. Jag måste härifrån.

Tre timmar senare fann jag mig i ett berusat tillstånd utanför en bar jag besökte regelbundet. Med en mört vid min sida. Vi väntade på en taxi som skulle ta oss till mitt.

”Min halsduk! Jag glömde nog den därinne! Jag är strax tillbaka, smit inte nu”, sa mörten och försvann in i stimmets av mörtar igen.

Under tiden rökte jag en cigarett och ställde mig i en gränd för att pinka.

Jag hade för några ynka minuter lyckats undvika tankar på tentakler när jag, i gränden, plötsligt fick syn på en dörr med en bläckfisk på. Jag hade aldrig tidigare märkt av dörren, även om det inte var första gången jag markerade mitt revir i gränden. Visserligen hade jag tidigare inte haft orsak att uppmärksamma bläckfiskar. Jag fylldes av en plötslig ilska. Var det här något slags sjukt skämt? Jag blev plötsligt övertygad om att det var någon som ville jävlas med mig.

Jag gick in.

Lokalen var fylld av ångliknande rök och en hypnotisk musik på en hög nivå. Röken gjorde det omöjligt att se sig runt överhuvudtaget. Musiken gjorde det omöjligt att tänka. Ett av de få sinnen som fortfarande tycktes fungera var min känsel. En sugande känsla över hela min kropp. En klibbig känsla över mina armar och ben. Tentakler. Det var samma sensation som jag hade känt i drömmen. Bläckfiskarmar som slet och drog i mig från varje håll. Tentakler som smekte mig rytmiskt till den högljudda musiken. En tillfredsställelse som inte ens kunde jämföras med mörtlekar. Över mitt bröst, vid mitt kön, överallt. Tentakler. Det kändes som om jag skulle explodera. Jag slöt ögonen och lät tentaklerna förföra mig. Sluka min kropp. Snälla sluta inte.

På morgonen när jag vaknade gick vattnet inte ner i min diskho. Jag hade mina aningar om varför.

VINNARSKRIBENTER | 2017

Déa Solin

Quyanh Tran

Axel Åhman

Ida Kronholm

Julia Mäkkylä

Arvid Mörne-tävlingen

Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Det finns två tävlingar: Arvid Mörne-tävlingen (för under 30-åringar) som instiftades 1986, och Solveig von Schoultz-tävlingen (för de som fyllt 30) som instiftades 2004.